

Рецензия

от проф. д-н Албена Чавдарова – СУ „Св. Климент Охридски”

Относно: конкурс за академична длъжност “доцент”

по направление 1.2 Педагогика (История на педагогиката и българското образование)

За Факултет по начална и предучилищна педагогика

катедра “Социална педагогика и социално дело”

към СУ „Св. Климент Охридски”

Конкурсът за академичната длъжност “доцент” по направление 1.2 Педагогика (История на педагогиката и българското образование) е обявен на 13. 11. 2015 г. в ДВ, бр. 88. В регламентирания двумесечен срок документи подава само **един кандидат: гл. ас. д-р Марина Георгиева Пиронкова**, която ще бъде представена в пет основни направления: (1) биографични данни за кандидата, (2) преподавателска дейност, (3) обща характеристика и анализ на научната продукция, (4) приносни моменти, бележки и заключение по конкурса.

1) Биографични данни за кандидата

Марина Пиронкова е родена в гр. София, където завършва и средното си образование. От 1981 до 1986 г. следва във Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски” – специалност педагогика и втора специалност история, след което работи като възпитател в 12 СУ - София. От 1987 до 1988 г. М. Пиронкова специализира по история на педагогиката в СУ. От 1988 г. е асистент по история на педагогиката и българското образование, от 1991 г. – старши асистент, а от 2002 г. – главен асистент към катедра „Социална педагогика и социално дело” на ФНПП. От 2002 до 2006 г. М. Пиронкова е докторант на съмостоятелна подготовка в същата катедра. През 2006 г. защитава дисертация на тема „Частното училище в образователната система на България (от Възраждането до 1948 г.)”. Д-р М. Пиронкова е научен секретар на катедра „Социална педагогика и социално дело” (от 2006), член на Факултетния съвет на ФНПП (от 2011 г.), както и на Общото събрание на Университета (от 2015 г.). Тя е член и на редица факултетни комисии.

2) Преподавателска и изследователска дейност

Гл.ас. д-р М. Пиронкова води от самото начало на своята преподавателска дейност упражнения по история на педагогиката и българското образование, а понастоящем основно лекции по задължителните курсове: „История на педагогическите учения”,

„История на социалната педагогика”, както и по избираемите: „История на социалната педагогика в България”, „История на социалното дело в България”, „Професионализация на приемната грижа” и „Развитие на социалната помощ за семейството в България” (в магистърската степен). Тъй като не е представена справка с конкретен брой часове учебна натовареност, предполагам, че лекционните курсове, с които е обезпечен конкурса са тези, които са посочени в автобиографията.

Гл. ас. М. Пиронкова участва като член на екип в различни научно-изследователски проекти, голяма част от които са в профила на конкурса – два проекта са свързани с изследване на профила на учебното съдържание в българското възрожденско училище; два проекта са насочени към тенденциите в исторически и съвременен аспект на частното образование в България.

3) Обща характеристика и анализ на научната продукция

Гл.ас. М. Пиронкова е посочила общ брой публикации 46, а за обявения конкурс кандидатства със списък от публикации (общо 33), в който са посочени 1 самостоятелна монография и 2 колективни; 2 учебника и учебни помагала – в съавторство; 2 студии; 1 статия в чужд сборник; 6 статии в списания – 2 самостоятелни и 4 в съавторство; 20 доклада от научни конференции – 18 самостоятелни и 2 в съавторство. Посочени са и 2 книги, в които гл.ас. д-р М. Пиронкова е част от научноредакторския екип. Тъй като за публикациите в съавторство няма декларации, в които да се посочва процента на участие на кандидата и другия автор, те няма да бъдат подробно разглеждани и анализирани.

От посочения списък всички публикации са по направлението на конкурса.

Основните самостоятелни публикации, които заслужават внимание и следва да бъдат анализирани са следните:

3.1 Монографията „Гимназиалното образование в България 1878-1944”, която излиза през 2015 г. в обем от 138 с. Изследването се базира на проучени голям брой архиви и нормативни документи, което прави неговата научна стойност висока. Паралелно с проследяване възникването и развитието на гимназиите в България през един голям исторически период, се изнасят и обстойно анализират различни по съдържание статистически данни, които подкрепят изследването. Чрез тях може да се види динамиката на броя гимназии, на записани и завършили в тях ученици, на брой учители и тяхното образование. Обстойно внимание е отделено не само на държавните и общински гимназии, но и на частните.

Достоинствата и приносите на посочения труд могат да бъдат изразени в следното:

- Това е първото цялостно изследване за развитието на гимназиалното образование в България след Освобождението до 1944 г.

- Теоретичните разсъждения са подкрепени от статистически данни, което може и дава възможност за обстоен сравнителен анализ, който присъства в изследването.

- Разгледани са не само нормативните основи на гимназиалното образование, но и подробно е изследвано съдържанието на учебните панове и учебните програми, което допълва цялостната картина на развитието на средното образование през изследвания период в България.

Историята на гимназиалното образование е една от основните тематични области, в която работи гл.ас. М. Пиронкова, за което свидетелстват и други нейни публикации - две студии №6 и №7 от списъка с публикациите; № 26, 28, 29 – научни доклади, с които авторът прави достойние на научната общност своите изследвания в това направление.

3.2 Студията „История на социалното дело в България” (2014) в обем от 50 с. Това изследване излиза в сборник „Академичните полета на социалната педагогика” и е посветено както на развитието на различни по характер социални институции в България, така и на законодателните основи и подготовката на специалисти за работа в социалната сфера. Това е второто основно направление, в което работи кандидатът, а именно – история на социалната педагогика в България. Освен посочената студия, внимание заслужават и научните изследвания върху Висшата социална школа при БЖС (№ 18), както и подготовката на социални педагози у нас от историческа и съвременна гледна точка (№ 15).

3.3 Студията „История на образователната система в България” (2007) с обем от 80 с., която излиза в монография в съавторство с Н. Попов – „Образователната система в България”. Изследването подробно проследява всички основни пресветни закони, като са представени и редица таблици и схеми, чрез които се илюстрират степените и връзките между отделните нива на образователната ни система до 1944 г. Интересът към законотворчеството в България е третото основно изследователско поле на гл.ас. М. Пиронкова. В това направление са и статии от участие в редица научни конференции - № 14, 17, 28, където се изследват редица нормативни документи, чрез които се регламентира българското училище.

3.4 Към проблемите, които са в изследователския фокус на гл.ас. М. Пиронкова, следва да се добавят е тези, свързани с историята на университетската специалност Педагогика. Специално внимание заслужава научната работата върху архива на проф. П. Нойков и по-специално върху неговите лекционни курсове по история на педагогиката – публикации № 20 и 21.

3.5 Специално внимание следва да се отдели и на три публикации, които са свързани с историята на богословското образование в България (№ 23), с анализ на възрожденските учебници по Свещена история и Свещен катехизис (№24) и на знанията по религия, отразени във възрожденските светски учебници (№ 25 – в съавторство). Това е слабо изследвана тема в историята на българското образование и макар и обхватът на посочените публикации да е ограничен, следва да се адмираира усилието на автора да проследи тази тема от историкопедагогическа гледна точка.

4) Приносни моменти и бележки

На основата на направения анализ на предложената научна продукция от гл.ас. д-р Марина Пиронкова могат да се очертаят следните **по-общи приноси**:

- Теоретико-научни, свързани с: цялостно проучване на развитието на гимназиалното образование в България в исторически план; на фрагменти от историята на предучилищното образование; на историята на социалната педагогика и социалното дело в България; на историята на университетското педагогическо образование.
- Учебно-методически, свързани с представяне на възрожденската учебникарска книжнина и на просветната законодателна политика за работа на студенти по история на българското образование.
- Извеждане в научно обръщение на редица архивни документи и сведения, които до този момент не са били проучени и анализирани.
- Допълнение към научните изследвания за бележити представители на педагогическата мисъл в България (проф. П. Нойков) и на следосвобожденската образователна политика (К. Величков).

Към научната продукцията на гл.ас. д-р Марина Пиронкова имам **следните препоръки**:

- В бъдещите научни публикации да се търси повече аналитичност и изразяване на авторова позиция, тъй като значителна част от публикациите са с историографски характер, т.е. хроникират определени събития, явления, идеи. Би следвало на основата на този богато проучен архивен материал на следващ етап да се

търсят връзки, да се правят обобщения и да са върви към проблемност в очертаните изследователски полета.

- Тъй като конкурсът е обявен по история на педагогиката и българското образование, доминиращи са публикациите във второто направление, то би следвало в следващите изследвания усилията да се насочат и към историята на педагогиката, още повече, че кандидатът има широки езикови познания.

Към документите на кандидата е приложена справка с библиографски цитирания (издадена от отдел „Библиотечно-информационно обслужване” на Университетска библиотека), която включва 24 цитирания на 9 от публикациите на автора, както и са индексирани общо 15 публикации.

Справката за приносните моменти я приемам, макар че би могла да бъде по-добре прецизирана.

На основата на съдържателната насоченост и приносни моменти в представената научна продукция, както и на гарантираните лекционни курсове по направлението, предлагам на научното жури да гласува на гл. ас. д-р Марина Георгиева Пиронкова академичната длъжност „доцент” по професионално направление Педагогика (История на педагогиката и българското образование).

5. 03. 2016 г.

София

Рецензент:

/проф. д-р Албена Чавадрова/